
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSLERİNE YÖNELİK ÖĞRENCİLERİN YAPTIĞI DERS DIŞI ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

Pelin Arıca Özbey

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN, 2019

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 12 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN:

Adı : Pelin

Soyadı : Arıca Özbey

Bölümü : Müzik Öğretmenliği

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Bireysel Ses Eğitimi Derslerine Yönelik Öğrencilerin Yaptığı Ders Dışı Çalışmalarının İncelenmesi

İngilizce Adı : An Analysis Of The Practices Done By Students Outside School Hours Oriented Towards Individual Voice Training Classes

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Pelin Arıca

İmza: ……

JÜRİ ONAY SAYFASI

Pelin Arıca Özbey tarafından hazırlanan "Bireysel Ses Eğitimi Derslerine Yönelik Öğrencilerin Yaptığı Ders Dışı Çalışmalarının İncelenmesi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği /oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) ……

Başkan: (Doç. Dr. Gamze Elif Tanınmış)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) ……

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Kaan YÜKSEL

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) ……

Tez Savunma Tarihi: 21/06/2019

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana bilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü ……

BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSLERİNE YÖNELİK ÖĞRENCİLERİN YAPTIĞI DERS DIŞI ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Pelin Arıca Özbey

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran, 2019

ÖZ

Bu araştırma eğitim fakültelerinde uygulanmakta olan ses eğitimi dersine yönelik, öğrencilerin yapmış oldukları ders dışı çalışmaları incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, ses eğitimi dersi alan öğrencilerin ders dışı çalışma saatlerini kullanma biçimlerine ilişkin bir durum saptama olduğundan dolayı betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmada öğrencilerin ders dışı çalışmalarını incelemeye yönelik olarak 2017-2018 eğitim öğretim yılı Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda öğrenim gören, bireysel ses eğitimi ve bireysel çalgı (şan) dersi alan 83 kişiye anket uygulanmıştır. Bunun ışığında öğrencilerin çalışmalarını ne sıklıkla yaptıklarını, ne kadar zaman ayırdıklarını, çalışmanın kapsamı ile ilgili elde edilen veriler, oran orantı yöntemi ile bulgulara dönüştürülmüştür. Sonuç olarak öğrencilerin yarısından fazlasının ses eğitimi dersine yönelik ders dışı çalışma yapmadığı ortaya çıkmıştır. Ders dışı çalışma yapanların tamamına yakını ise esere yönelik çalışma yaptığı görülmüştür. Çıkan sonuca göre; ders dışı çalışmalar öğretmenler tarafından aralıklarla denetlenmesi ve yönlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Ses eğitimi, bireysel çalışma, ders dışı çalışma

Sayfa Adedi : 42

Danışman : Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN

AN ANALYSIS OF THE PRACTICES DONE BY STUDENTS OUTSIDE SCHOOL HOURS ORIENTED TOWARDS INDIVIDUAL VOICE TRAINING CLASSES

(Master'sThesıs)

Pelin Arıca Özbey

GAZİ UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

June, 2019

ABSTRACT

This study aims to analyze the practices done by students outside school hours which are oriented towards the voice training class given in faculties of education. The study has a descriptive characteristic as it tries to determine the situation in relation to the students' use of their practicing times outside school hours. In order to examine the practices of the students outside school hours, a survey has been conducted with 83 people who were taking individual voice training and individual instrument (vocal) training classes in the division of Music Education within the Faculty of Fine Arts Education located in GÜGEF. In light of these, the data collected within the scope of the study in regard to the frequency of the practices of the students, the amount of time they spend on these practices have been converted into findings through ratio and proportion method. As a result, it was found that more than half of the students didn't do any practicing oriented towards the voice training class outside school hours. Furthermore, it was discovered that amongst the ones who practiced, almost all of them directed their practices to a certain musical piece. In light with these the results, it is suggested that the professors shall regularly supervise and encourage the extracurricular practices.

Keywords : Voice training, individual practice, extracurricular practice

Number of pages : 42

Supervisor : Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN

TEŞEKKÜR

Sadece tez sürecimde değil, tüm yüksek lisans eğitimim boyunca her konuda bilgisini ve tecrübesini paylaşan danışmanım Sayın Prof. Dr. Ayşe Meral Töreyin' e,

Görüşlerini aldığım ses eğitimcilerine,

Tez sürecimde hep yanımda olan babam Cumhur Mete Arıca'ya teşekkür ederim.

Pelin ARICA ÖZBEY

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU ..... **i**
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI ..... **ii**
JÜRİ ONAY SAYFASI ..... **iii**
ÖZ ..... **iv**
ABSTRACT ..... **v**
TEŞEKKÜR ..... **vi**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **ix**
BÖLÜM I **1**
GİRİŞ **1**
1.1. Ses Eğitimi **3**
1.1.1.Ses Eğitimi Genel Amacı **4**
1.1.2.Solunum **4**
1.1.3.Fonasyon **5**
1.1.4.Rezonans **5**
1.1.5.Artikülasyon **5**
1.2.Ders dışı çalışma süreci ve önemi **6**
1.3.Problem Durumu **7**
1.4. Ana Problem **8**
1.4.1.Alt Problemler **8**
1.5.Çalışmanın Amacı **9**
1.6.Çalışmanın Önemi **9**
1.7.Sayıltılar **9**
1.8.Sınırlılıklar **9**

BÖLÜM II **10**
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR **10**
BÖLÜM III **12**
YÖNTEM **12**
3.1.Araştırmanın Yöntemi **12**
3.2.Çalışma Grubu **12**
3.3.Veri Toplama Yöntemleri **13**
3.4.Uzman Görüşleri **13**
3.5.Verilerin Analizi **16**
BÖLÜM IV **17**
BULGULAR VE YORUM **17**
4.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular **17**
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular **18**
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular **20**
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular **21**
4.5.Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular **22**
BÖLÜM V **27**
SONUÇ VE ÖNERİLER **27**
5.1 Sonuçlar **27**
5.2.Öneriler **29**
KAYNAKLAR **30**
EKLER **32**

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. *Öğrencinin Ses Eğitimi Dersine Yönelik Ders Dışı Çalışma Yapma Gerekliliği İle İlgili Öğretim Elemanları Görüşleri*……..14

Tablo 2. *Öğretim Elemanlarının Ders Dışında Yapılan Çalışmanın Süresi Hakkındaki Görüşleri*…….....14

Tablo 3. *Öğrencilerin Rehbersiz Olarak Çalışması Hakkındaki Öğretim Elemanları Görüşleri*……..14

Tablo 4. *Ses Eğitimi Dersine Yönelik Yapılan Ders Dışı Çalışmaların İçeriğine Yönelik Görüşler*……...15

Tablo 5. *Öğretim Elemanlarının Öğrencilerini Ders Dışı Çalışma Yapması Yönünde Teşvik Etme Durumları*……15

Tablo 6. *Öğrencilerin ders dışı çalışmalarını ağırlıklı olarak nasıl yaptıkları ile ilgili öğretim elemanı görüşleri*……16

Tablo 7. *Ses Eğitimi Dersinin Kapsamına İlişkin Öğrenci Görüşleri*…….17

Tablo 8. *Bireysel Ses Eğitimi Ders Saati Süresine İlişkin Öğrenci Görüşleri*…….18

Tablo 9. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Dersine Yönelik Ders Dışı Çalışma Yapma Durumları*…18

Tablo 10. *Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersine Ne Sıklıkta Çalıştıklarına İlişkin Bulgular*……... 19

Tablo 11. *Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersine Ne Sıklıkta Çalıştıklarına İlişkin Bulgular*……... 19

Tablo 12. *Öğretim elemanınız ders dışında çalışmalarınızı nasıl yapmanız hususunda önerilerde bulunuyor mu? Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri*……..20

Tablo 13. *Öğrencilerin Ders Dışı Çalışmalarını Nelerin Etkilediğine İlişkin Bulgular*……. 20

Tablo 14. *Ses Eğitimi Dersine Yönelik Çalışmalardan Hangilerini Yaptıklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri*……21

Tablo 15. *Ders Dışında Çalışma Yapmalarının Ses Eğitimi Dersine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri*……21

Tablo 16.*Vücut Isıtma Alıştırmaları Olarak Neleri Yaptıklarına İlişkin Öğrenci Dağılımları*……...22

Tablo 17. *Nefes Alıştırmaları Olarak Neleri Yaptıklarına İlişkin Öğrenci Dağılımları*……. 22

Tablo 18. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Ders Dışı Çalışmalarında Kapalı Ağız Alıştırmalarına (Rezonans Çalışması) Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular*…… 23

Tablo 19. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Ders Dışı Çalışmalarında Büyük, Oktavlı, Geniş Ses Alıştırmalarına Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular*…….. 24

Tablo 20. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Ders Dışı Çalışmalarında Eser Çalışmalarına Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular*……...24

Tablo 21. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Ders Dışı Çalışmalarında Stil Çalışmalarına Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular*……...25

Tablo 22. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Dersine Yönelik Kazandırılmak İstenen Davranışları Diğer Derslere Ne Sıklıkta Uyguladıklarına İlişkin* Bulgular……25

Tablo 23. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Dersine Yönelik Kazandırılmak İstenen Davranışları Günlük Hayata Ne Sıklıkta Uyguladıklarına İlişkin* Bulgular……26

BÖLÜM I

GİRİŞ

Yaşadığımız bu dünyada, kendimizi ifade etmek için konuşmayı ve şarkı söylemeyi sağlayan, toplumla iletişimimizin en temel unsuru olan sesimizin, güzel, rahat, etkili ve uzun süre sağlıklı kullanılabilmesi için gereken becerilerin kazandırılmasının önemli olduğu herkes tarafından kabul edilmektedir. Özellikle de müzik eğitimcileri için bu konu hassasiyet gösterilmesi gereken bir konudur. Her öğretmen gibi müzik öğretmenleri de ders boyunca sesini aktif bir şekilde kullanmaktadır. Müzik öğretmenleri ayrıca şarkı eğitimi söz konusu olduğunda ders anlatımının yanı sıra sesini bir de şarkı öğretiminde fazlasıyla kullanmak zorunda kalmaktadır. Bu nedenle müzik eğitimcileri seslerinin kalitesini olabildiğince uzun süre koruması gerekmektedir. Düzenli bir ses eğitimi sürecinde kişilere sesinin kalitesini korumasını, düzgün kullanmasını, müzikal şarkı söyleyebilmesini sağlamak mümkündür.

Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi ana bilim dallarında verilen müzik öğretmenliği eğitimi ile amaç sadece müzik öğretmeni yetiştirmek değil, aynı zamanda duygu ve düşüncelerini müzikle ifade edebilen ve bunu başkaları ile paylaşabilen insan yetiştirmektir (Büyükkayıkçı, 2004, s. 2). Bu nedenle bireysel ses eğitimi dersinde müzik öğretmenlerinin sesinin kalitesini ders süresince koruyabilmesi ve etkin bir şekilde kullanması ve sesini doğru aktarmasının yanı sıra insanların ruhuna dokunarak şarkı söylemesi önemlidir. Bunları ise geleceğin öğretmenlerine bireysel ses eğitimi dersleri ile öğretmek hedeflenmektedir. Mesleki müzik eğitimi verilen bir kurumdaki ses eğitimi, genel müzik eğitimi verilen bir başka kurumdaki ses eğitimiyle aynı amaç ve aynı düzeyde verilmeyeceği gibi, genel müzik eğitimi verilen bir kurumdaki ses eğitimi de mesleki müzik eğitimi verilen bir kurumdaki boyutuyla verilmemelidir (Töreyin, 1999). Eğitim fakültelerinde ise ses eğitimi dersleri şarkı söyleme eğitimi olarak verilmektedir. Şarkı söyleme eğitimi; ses eğitiminin

içinde yer alan, bireye her tür ve düzeydeki şarkıların tür ve müzik özelliklerine uygun olarak sesini, doğru, güzel ve etkili biçimde kullanabilmesine ilişkin davranışların kazandırıldığı ve şarkı öğretimini de kapsayan bir ses eğitimidir (Töreyin, 1999). Bu davranışlar ise; öğretmenle yapılan haftada bir ders saatlik zaman diliminde kazandırılmaya çalışılmaktadır. Öğretmen ile yapılan bu dar zamandaki dersin yanı sıra öğrencinin ders dışındaki çalışma süresinin verimli bir şekilde kullanılabilmesi ile istenen becerilerin kazandırılarak dersin amacına ulaşacağı düşünülmektedir. Bu ders dışı çalışmalar ise öğrencilerin farklılıkları ve yetenekleri göz önünde bulundurularak oluşturulmalıdır. Öğrenci kendini iyi tanımalı, eksiklerinin farkında olmalı ve çalışma programını ona göre oluşturmalıdır. Bireysel çalışma sürecinde her öğrenciye her gün belirli bir çalışma süresi önerilmesi uygun değildir. Bireylerin yetenek, gereksinimler, ilgiler, tecrübeler sabır ve dayanıklılık bakımından birbirlerinden farklı olduklarından, bir öğrenci için iki saatlik bir çalışma o günün planlanmasında yeterli olurken, diğeri için yeterli olmayabilir (Şendurur, 2001, s. 162). Bu nedenle her öğrencinin çalışma düzeni farklı olacaktır. Ancak önemli olan bunun bir süreklilik ve düzen doğrultusunda olmasıdır. Düzensiz ve süreklilik arz etmeyen bir çalışma programının verimliliği tartışılır. Bu şekilde yapılan bir çalışma, düzey olarak ileriyi hedeflemekten çok, unutulan davranışları tekrar hatırlamaya yarayacaktır (Pirgon, 2013, s. 41). Ses eğitimi dersi için de çalgı eğitimi gibi düzenli ve disiplinli bir çalışma gerektirmektedir. Sınıf düzeyine ve öğrenci yeteneklerine göre, öğretmen ile derste yapılan ses ve vücut ısıtma çalışmaları, eser ve teknik çalışmalar gibi konular, ders dışı çalışmalarda da öğretmenin yönlendirmesi ve bilgilendirmesi ile yapılmalıdır.

Bu yüzden de ses eğitimi derslerinde öğretmenlerin ders dışı çalışmalara yönlendirme yapıp yapmadığı, öğrencilerin ders dışı çalışmaya gereksinim duyup duymadıkları, , öğrencilerin ders dışında optimum olarak ne kadar süre ders çalıştığı, ders dışı çalışma yapmanın derse etkisi olup olmadığı, ders dışı çalışmalarda yaptıkları ısınma hareketleri, ses egzersizleri, eser çalışması gibi belli başlı temel teknik çalışmalara ne kadar zaman ayırdıkları ve ayrılan zamanı nasıl kullandıkları problem olarak ele alınmıştır.

1.1. Ses Eğitimi

İnsan sesi, insanın kendi içinde barındırdığı yegâne çalgısı olma özelliği taşımaktadır. Sesin eğitimi, insanın anatomik ve fizyolojik özelliklerine uygun olarak doğru, güzel ve etkili kullanılmasına ilişkin davranışların kazanılmasını sağlayan özel bir eğitim alanıdır. Sesin eğitimi de diğer çalgıların eğitiminde olduğu gibi sürekli alıştırmayı gerektiren bir süreçtir. Bu yüzden de eğitim sırasında öğretmen gözetiminde yapılan çalışmalarla sınırlı kalmaması gerekmektedir.

Genellikle kulağımızı uyaran ve bu yolla beynimizde duyumlara yol açan etkilerin bir ses oluşturduğundan söz ederiz. Buna göre bir sesin var olabilmesi için, çalışır durumda bir kulak ve beynin bulunması, onları uyarabilecek nitelikte etkenlerin bir yerlerde oluşması ve bu etkenlerin oluştukları yerden kulağa kadar kulağı uyarmaya yetecek bir şiddette iletilmesi gerekir (Zeren, 2010, s. 11). Tanımda bahsedildiği gibi gerekli ögelerden biri olmazsa sesin varlığından da söz etmemiz mümkün olmaz.

İnsan sesini bir çalgı gibi değerlendirdiğimizde onu diğer çalgılardan ayıran en büyük özelliği insanın kendi bünyesinden yani vücudundan çıkan doğal bir çalgı olarak kabul edilmesi gerçeğidir. Bu özellik onu diğer çalgılardan eşsiz kılar. İnsan sesi akabinde dilin ve konuşmanın gelişmesiyle duygu ve düşüncelerin aktarılmasını sağlayan en önemli iletişim aracı haline gelmiştir. İnsan sesine yakın çalgı olmasına rağmen halen aynı sesi çıkarabilecek bir çalgı olmaması insan sesinin önemini daha çok arttırmaktadır.

Güzel bir ses ya da etkili bir konuşma, güzel söylenen bir şarkının insan ruhunda bıraktığı his bambaşkadır. Bu etki ise sesin ancak ve ancak iyi bir eğitimden geçtiğinde meydana gelecektir. O halde eğitim; kişiye belirli bir amaca yönelik, bir süreç doğrultusunda bilgi ve davranış kazandırmaktır. Eğitimin sözlük tanımı ise bireyde davranış geliştirme sürecidir. Bireylerin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişimi meydana getirme sürecidir (Demirel'den aktaran Artut, 2018, s. 95). Eğitim insanların doğuşundan bu yana süre gelmiş olup, insan var olmaya devam ettiği sürece de varlığını sürdürecektir. Günümüzde her konuda eğitim almak mümkündür. Hatta insanlar sadece öğretmenler aracılığı ile değil teknolojik gelişmelerle de istedikleri her bilgiye her an ulaşabilme imkânına sahiptirler. Birçok eğitim alanının olduğu gibi insan sesinin de eğitim sürecinin çok eskiden bu yana süre geldiği bilinmektedir. 16.yüzyılın sonlarına doğru insan sesini ön plana çıkarmak isteyen müzisyenler, filozoflar bu anlayışı ortaya çıkarmaya yönelik çalışmalar yapmış hatta tarihteki ilk opera olan 'Daphe' operası o dönemde yazılmıştır. Günümüzde ise birçok farklı ekol ile insan sesinin eğitim süreci devam etmektedir. Tarihin eski dönemlerinden bu yana ele

alınan bu konu her türlü duygumuzu ifade etmemize yarayan insan sesinin etkili bir şekilde kullanılması, sadece şarkı söylemek için değil, etkili bir konuşma için de önemlidir. O halde ses eğitiminin tanımı; 'Bireylere konuşma ve /veya şarkı söylemede seslerini doğru, etkili ve güzel kullanabilmeleri için gereken davranışların kazandırıldığı, içinde konuşma, şarkı söyleme ve şan eğitimi gibi alt ses eğitimi basamaklarını barındıran disiplinler arası bir özel alan eğitimidir' (Töreyin, 2015, s. 82).

1.1.1. Ses Eğitimi Genel Amacı

Ses eğitimi dersinin müzik eğitim fakültelerinde zorunlu bir ders olarak verildiği bilinmektedir. Bu dersin ilerinin müzik öğretmeni olacak kişilere seslerini doğru, etkin, uzun süre sağlıklı bir şekilde kullanabilmeleri için verilmesi amaçlanmıştır.

Ses eğitimi genel amacını Töreyin şu şekilde ifade etmiştir: Bireye konuşurken ve her tür şarkıyı söylerken kendi yaşantısı yoluyla sesini, en doğru, en güzel ve en etkili oluşturmaya ve ses sağlığını korumaya ilişkin davranışlar kazandırmaktır (2015, s. 103).

Bireysel ve toplu ses eğitiminde temel ilkelerin kavranarak uygulanması ile sesin nitelikleri (gürlüğü, genişliği, tınısı, entonasyonu, müzikalitesi) geliştirilip zenginleştirilmektedir. Böylece sözel ve müziksel cümleleme arasında bağ kurularak müzik yapıtının en iyi şekilde ifade edilmesi sağlanmaktadır (Çevik, 1994, s. 109).

Bu ilkeleri şu şekilde sıralayabiliriz.

- Solunum gevşeme,
- Sesin üretimi,
- Dil konuşma (Çevik,1994, s. 109).

1.1.2. Solunum

Vücudumuzda sinüsler, boğaz, gırtlak (larinks), soluk borusu gibi solunumu sağlayan yapılar vardır.

Bu yapılar sayesinde insan solunumu gerçekleşir. Solunumun esas amacı dokulara oksijen sağlamak ve karbondioksiti uzaklaştırmaktır. Bu amacı gerçekleştirirken, solunum dört ana işlev yönetir:

1) Havanın akciğer alveolleri arasında içe ve dışa akımı (akciğer ventilasyonu),

2) Alveoller ve kan arasında oksijen ve karbondioksitin difüzyonu,

3) Oksijeni vücudun doku hücrelerine taşımak ve oluşan karbondioksiti hücrelerden uzaklaştırmak,

4) Solunumun düzenlenmesi ve ventilasyonun diğer yönleri (Guyton ve Hall, Tıbbi fizyoloji, 2016, s. 497).

1.1.3. Fonasyon

Ses tellerinin aralarından hava geçerken vibrasyon oluşturacak şekilde hareket etmesine fonasyon denir (Guyton ve Hall, Tıbbi fizyoloji, 2016, s. 507).

Ses eğitiminin ögelerinden olan fonasyon, eğitilmesi amaçlanan sesin öncelikle doğru oluşturma aşamasını teşkil ettiği için çok önemlidir (Töreyin, 2015 s. 97).

1.1.4. Rezonans

Fiziksel anlamda rezonans ilk titreşimin kendisiyle uyumlu ikinci bir titreşimi başlatması olayıdır. Çalgı ve insan sesindeki ilk titreşimden genellikle müziksel bir ses oluşturacak niteliğe sahip değildirler. Bu seslerin müziksel bir nitelik kazanması, dışarıya verilmeden önce titreşimlerin zenginleştirilmesi, düzenli ve uyumlu hale getirilmesiyle mümkündür (Çevik, 2015, s. 46).

Rezonatörlerin temel görevi, titreşen ses tellerinden enerji çekerek, bunu ses telinin yaptığından daha büyük oranda akustik enerjiye çevirmektir (Töreyin, 2015, s. 99).

Rezonans sesin gelişip büyümesi açısından en temel kavramlardandır.

1.1.5. Artikülasyon

Harflerin birleşmesi heceleri, hecelerin birleşmesi ise konuşmayı oluşturmaktadır. Buna da artikülasyon denmektedir.

Dudaklar, dişler, dişlerin bağlı olduğu çene, ağız boşluğu -boşluğun tavanı, tabanı ve duvarları- dişin çalışmasına uyum sağlayarak konuşmayı gerçekleştirir (Sabar, 2008, s. 53). Şarkı söyleyenlerin ise artikülasyonu melodi ve ritim ile bir uyum içerisinde yapması gerekmektedir.

1.2.Ders dışı çalışma süreci ve önemi

Her insanın belli konularda yetenekleri vardır. Bazıları resim yapabilecek beceriye sahipken, bazıları bir kez duyduğu müziği bir daha unutmaz. Bazılarının vücutları diğer insanlara göre daha esnek iken bazıları da daha hızlı koşabilme becerisine sahiptir. Bunlar insanları birbirinden ayıran ve doğuştan gelen yetenekleridir. Ancak sadece yetenek ile başarı sağlanması mümkün değildir. Uzun süren çalışmalar sonucu spor alanında ya da müzik alanında bir başarı elde etmek mümkündür. Ünlü opera sanatçısı Ayhan Baran bir röportajında hasta olan öğrencilerini bile tüm gün çalıştırdığını söylemiştir. (Ömür, 2001 s. 125).

Çalgıda olabildiğince gelişmeyi sağlamak için, her çeşit olanağın kullanılması, her gün sistemli olarak uzun saatler boyu çalışılması kaçınılmaz bir zorunluluktur (Albuz, aktaran Pirgon 2013 s. 42).

Çünkü çalgı çalma psikomotor, bilişsel ve duyuşsal davranışların kombinasyonlarını gerektiren bir davranış örüntüsüdür ve bu davranış örüntülerinin yeterli derecede gerçekleşmesi, planlı ve programlı bir eğitim süreci ile mümkündür (Akbulut, 2013 s. 59).

24 saat içerisinde hemen yapılan pratiğin maksimum öğrenmeyi sağladığını ve öğrenme oranının yaklaşık %90 olduğunu göstermektedir. Ayrıca 48 saate kadar yapılmayan pratikte ise öğrenmenin kesinlikle sıfır olduğunu ve öğrenilen şeylerin yalnızca hafızada kaldığını belirtmektedir (Gökbudak, 2003 s. 560). Görüldüğü gibi ders dışında kalan zamanın değerlendirilmesi kişinin gelişmesi için oldukça önemlidir. Çalışma süreci planlanmalı ve o plan doğrultusunda ilerlenmelidir. Kişinin nasıl çalışması gerektiğini bilmesi çalışma sürecini etkili kullanması açısından faydalı olacaktır.

Günlük çalışmada teknik konulara (alıştırma ve etütler), yapıtlara, eskiden çalışılan parçaların tekrarlarına, ezber ve deşifreye (ilk bakışta okumaya) yer verilmelidir (Büyükkayıkçı, 2004 s. 17).

Çalışılacak parça (etüt veya eser), anlamlı çalışma birimlerine bölünmeli ve bu birimlerin belirlenmesinde ölçü çizgisi değil, müzik formu ögeleri belirleyici olmalı ve her birim belirli bir teknik veya müziksel ifade sorununu kapsamalıdır (Büyükkayıkçı, 2004 s. 20).

Malcolm Gladwell Çizginin Dışındakiler (2008) kitabında bazı insanların neden başarılı olduğunu sorgulamış ve çeşitli araştırmalar yapmıştır.

‘Bir araştırmaya göre, keman öğrencileri üç gruba ayrılmıştır. Birinci grup; solo çalgıcı olabilecek öğrenciler, ikinci grup; iyi düzeyde çalgı çalan öğrenciler, üçüncü grupta ise müzik öğretmeni olmaya nitelikli öğrenciler yer almaktadır. Bu öğrencilere ‘ Kemanı ilk elinize aldığınız andan başlayarak bütün kariyeriniz boyunca kaç saat pratik yaptınız?’ diye sorulmuştur.

Bu üç gruptan herkes beş yaş civarında keman çalmaya başladığını söylemiştir. Ancak öğrenciler sekiz yaşına geldiğinde farklılıklar ortaya çıkmaya başlamıştır. Birinci gruptaki öğrencilerin; dokuz yaşında haftada altı saat, on iki yaşında haftada on iki saat, on dört yaşında haftada on altı saat, yirmi yaşında haftada otuz saatten fazla pratik yaptığı ortaya çıkmıştır. Öğrenciler yirmi yaşına geldiğinde toplamda; birinci gruptaki öğrencilerin her biri on bin saat, ikinci gruptaki öğrencilerin sekiz bin saat, üçüncü gruptaki öğrencilerin ise dört bin saat pratik yaptığı ortaya çıkmıştır’ (Gladwell, 2018).
‘Başka bir araştırmaya göre ise amatör piyanistlerle profesyonel piyanistler karşılaştırılmış, amatör piyanistlerin yirmi yaşında toplam iki bin saat pratik yaptığı, profesyonellerin ise yirmi yaşına geldiklerinde on bin saate ulaştıkları görülmektedir’ (Gladwell, 2018, s. 37).

Tekrar yapmanın müzik alanında önemli bir ihtiyaç olduğu görülmektedir. Öğrenilen davranışın kısa aralıklarla ve sıklıkla tekrarlanması çalgı eğitiminde ve ses eğitiminde kazandırılmak istenilen davranışları refleks haline getirecektir.

1.3.Problem Durumu

Binbaşıoğlu (1995)’in belirttiği üzere “ öğrenme ilkelerinden ‘alıştırma’ (egzersiz), özellikle beceri konularının öğrenilmesi için, büyük bir değer taşır. ‘Alıştırma’ olmadan, hemen hemen hiçbir beceri kazanılamaz” (s. 363).

Senemoğlu bu konuyu şu şekilde ifade etmiştir ‘Sadece çalgı eğitiminde değil, her disiplin içerisinde var olan mevcut “öğrenme” eyleminde, öğrenilen davranışları pekiştirmeyi ve özümsemeyi sağlayabilmek için düzenli tekrarın önemi oldukça büyüktür. Öğrenme psikoloji üzerinde çalışanlar, tekrarın unutmayı engellediğini ve kalıcılığı sağladığını belirtmişlerdir(Senemoğlu’dan aktaran Pirgon, 2013, s. 41).

Konu müzik eğitiminde öğrenme olduğu zaman ise kişi ne kadar yetenekli olursa olsun kendine ait olan özgür zamanı en etkin biçimde kullanmayı öğrenmesi gerekmektedir. Bu konuda Çimen Çalgı öğretiminde süreklilik ilkesi öğrencinin derslere tam devamını ve her gün programlı olarak bireysel çalışma yapmasını gerektirmektedir. Bu nedenle her gün belirli

bir çalışma süresi ayrılmalı ve ona uyulmaya çalışılmalıdır. Çalışmaya başlamadan önce çalışma süresinin akıllıca planlanması çok önemlidir. Günlük çalışmada teknik konulara, alıştırma, etütler ve yapıtlar ile eskiden çalışılan parçaların tekrarına ve deşifreye (ilk bakışta okumaya) yer verilmelidir. Dersin öğretmeni tarafından verilen ödevlerin bilinçsiz olarak hazırlanması durumunda, ders için saptanan sürenin önemli bir bölümü pekişmiş yanlışları düzeltmeye çalışmakla geçecektir. Diğer yandan, özellikle başlangıç devresinde öğrencinin çalışma yöntemlerini bilmemesi, yılgınlığa düşmesine ve çalgısından soğumasına neden olabilmektedir (Çimen'den aktaran Şendurur, 2001, s. 162).

Bu bakış açısıyla, öğrenciye çalgı hakkında bilgi vermek, sevdirmek önemli bir adım olacaktır. Ses eğitiminde ise öğrenciye bedenini tanıtmak, sesin ortaya çıkarken nasıl bir süreç izlediğini anlatmak çalgısını tanımasına yardımcı olacaktır.

Çalgı eğitiminde olduğu gibi insan sesinin de bir çalgı olarak kabul edilmesi ses eğitimi öğretimi açısından önem taşımaktadır. Öğretim sürecinde derste yapılan davranışların tekrarlanması gerekmektedir. Bu nedenle ses eğitiminde de derste yapılan çalışmaların hangi sürelerde ve nasıl yapıldığı, kazandırılmaya çalışılan davranışlara ne kadar hakim olunduğunun bilinmesi gerekir. Bu bağlamda ders dışı çalışmaların niteliği ve süresinin saptanması ve bu alanda hiçbir çalışma yapılmamış olmasından dolayı araştırmanın başlığı 'Bireysel ses eğitimi derslerine yönelik öğrencilerin yaptığı ders dışı çalışmaların incelenmesi' olarak saptanmıştır.

1.4. Ana Problem

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitim Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı lisans öğrencileri bireysel ses eğitimi ve bireysel çalgı (şan) derslerine yönelik ders dışı çalışmalarını nasıl yapılmaktadırlar?

1.4.1. Alt Problemler

1-Ses eğitimi dersinin kapsamı nedir?

2- Öğrencilerin ders dışı çalışmalara ayırdıkları süre ne kadardır?

3- Ses eğitimi dersine yönelik yapılan ders dışı çalışmalara etki eden olumlu ya da olumsuz etmenler nelerdir?

4-Ses eğitimi dersine yönelik yapılan ders dışı çalışmaların kapsamı nedir?

5- Ders dışı çalışmalarda teknik ve eser çalışma oranı nasıldır?

1.5.Çalışmanın Amacı

Müzik eğitimi temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme ve ya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir (Uçan, 2005, s. 14). Bu davranışları doğru bir şekilde kazandırmak için ders içerisindeki çalışmaların yanı sıra ders dışı yapılan çalışmaların da önemi büyüktür. Bu çalışma 2017-2018 eğitim öğretim yılı Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı öğrencilerinin bireysel ses eğitimi ve bireysel çalgı (şan) dersine yönelik yaptıkları ders dışı çalışmalarının nicelik ve nitelik bakımından saptanması amaçlanmaktadır.

1.6.Çalışmanın Önemi

1. Türkiye'de ses eğitimi dersi alanında ders dışı çalışmaya yönelik daha önce böyle bir araştırmanın yapılmamış olması açısından önemlidir.
2. Öğrencilere ses eğitimi dersine yönelik çalışmalarını etkili ve verimli olarak nasıl kullanmaları gerektiği hakkında ışık tutma olasılığı nedeniyle önemlidir.

1.7.Sayıltılar

Veri toplama aracı olarak kullanılan anket yoluyla alınan cevapların içtenlikle verildiği, doğru ve gerçeği yansıtmakta olduğu, yöntemin bu konu için en uygun yöntem olduğu varsayılmaktadır.

Öğrencilerin ses eğitimi ders dışı çalışma alışkanlıkları olduğu varsayılmaktadır.

1.8.Sınırlılıklar

1. Müzik öğretmenliği lisans programında yer alan ses eğitimi ile sınırlıdır.
2. 2017-2018 eğitim öğretim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören bireysel ses eğitimi dersi alan lisans 1. ve 2. sınıf öğrencileri ile bireysel çalgı (anadal-şan) alan 3 ve 4. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
3. Öğrencilerin ses eğitimi dersine yönelik ders dışı çalışmalar ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çimen (1994) ‘Piyano eğitiminde bireysel hazırlanma süreci’ adlı makalesinde öğrencilerin bir piyano eserine nasıl çalışmaları gerektiği, çalışma düzenlerini monotonluktan çıkarıp yaratıcı çalışma düzeninin kurulması ve bunu nasıl yapacakları ile ilgili bilgiler üzerinde durulmuştur. Araştırmanın sonucunda ise piyano derslerinin amacına ulaşabilmesi için yapılan çalışmaların sürekli ve verimli olması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Şendurur (2001) ‘Keman eğitimi dersine hazırlanma süreci’ isimli makalesinde öğrencilerin derse hazırlanma sürecini en etkili biçimde nasıl değerlendirmeleri gerektiğini incelenmiştir. Sonuç olarak kişilerin zihinsel, fiziksel ve ruhsal yönden hazır olmaları, çalgı çalışmaya istekli olmaları, çalışmalarını planlı yapmalı, her gün çalışmasına zaman ayırmalı vb. sonuçlara ulaşılmıştır.

Büyükkayıkçı (2004) ‘Türkiye’deki eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi ana bilim dalları yaylı çalgı öğrencilerinin günlük bireysel çalışma yöntemleri’ konulu yüksek lisans tezinde çalgılarına ne zaman çalıştıkları, nerede ve ne sıklıkla çalıştıkları, çalışırken çeşitli sorunlarla karşılaşıp karşılaşmadıkları ve buna göre izledikleri yolları araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin tümü çalgısına zaman ayırmakta fakat yarısının çalgısına 2 saatten az zaman ayırdığı, eserleri bölümler halinde çalıştığı, öğrencilerin çoğu eserin önemli yerlerini tespit edip ona göre çalıştığı sonuçları ortaya çıkmıştır.

Ercan (2006) ‘Piyano eğitiminde alıştırma yapmanın önemi ve bazı öneriler’ adlı makalesinde öğrencilerin genellikle nasıl çalıştıklarını ve zamanlarını nasıl verimli kullanacaklarını bilemediklerinden bu çalışmada etkili çalışmanın önemi üzerinde durulmuştur. Sonucunda ise çalışmaların etkili ve sistematik bir şekilde yapılması gerektiği, eğitim süresince öğrenci-öğretmen-ebeveyn ile ilişkili şekilde yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Pirgon (2013) ‘Piyano eğitiminde günlük çalışma yapmanın öğrenci başarısı üzerine etkisi’ konulu makalesinde piyano eğitiminde düzenli ve günlük çalışmanın etkililiği ortaya konmuştur. Araştırmanın sonucunda çalışma zamanlarındaki aralık ne kadar artarsa öğrenilen davranışı pekiştirmenin daha zor olacağı ve bu nedenle belirli aralıklarla tekrar yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Babacan (2014) tarafından yapılan ‘Aday müzik öğretmenlerinin piyano eğitimi sürecindeki bireysel çalışma yöntemlerinin değerlendirilmesi’ konulu makalesinde öğrencilerin yeni bir piyano eserini bireysel olarak çalışma sürecinde izledikleri yol ve yöntemler araştırılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama yöntemi ve verilerin çözümlenmesine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

3.1.Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma ses eğitimi dersi alan öğrencilerin ders dışı çalışma saatlerini kullanma biçimlerine ilişkin bir çalışma olduğundan durum saptamaya yönelik betimsel bir araştırmadır. Betimleme araştırmaları mevcut olayların daha önceki olaya ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır (Kaptan, 1989 s 34)

3.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılı, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitim Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı bireysel ses eğitimi dersi alan lisans 1. ve 2. sınıf öğrencileri ile bireysel çalgı(şan) alan 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Anket çalışması lisans 1. ve 2. sınıf öğrencileri ile bireysel çalgı (şan) alan 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden ulaşılan 83 kişi ile yapılmıştır. İlk üç soru 83 kişi tarafından yanıtlanmıştır. Anketin ikinci sorusunda ders dışı çalışma yapmadıklarını belirten öğrenciler değerlendirme dışı tutulmuştur. Geriye kalan 43 kişinin (38 bireysel ses eğitimi, 5 ana çalgı) verdiği yanıtlardan bulgulara ulaşılmıştır.

3.3.Veri Toplama Yöntemleri

Araştırmada konuya ilişkin olarak alan yazın taraması yapılmıştır. Öğrencilere anket oluşturabilmek amacıyla ses eğitimi öğretim elemanları ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile ses eğitimi dersinin ders dışı çalışmalarına yönelik süre, içerik ve yöntem açısından görüşleri alınmıştır. Görüşme, araştırmalarda kullanılan en yaygın veri toplama yöntemlerinden birisidir. Bunun sebebi, bireylerin görüşlerini deneyimlerini ve duygularını ortaya çıkarma yönünden oldukça güçlü olması ve iletişimin en yaygın biçimi olan konuşmayı temel almasıdır. Konuşmayı temel almasının faydası ise yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ya da anketlerde var olan sınırlılığı ve yapaylığı ortadan kaldırmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Alan yazın taraması ve görüşmeden elde edilen bilgiler ile anket hazırlanmıştır. Öğrencilerin ders dışı çalışmalarına ilişkin somut veri elde edilmiştir. Anket, belli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak bir evren ya da örneklemi oluşturan kaynak kişilere sorular yöneltmek suretiyle sistemli veri toplama tekniği olarak tanımlanabilir (Armağan'dan aktaran Balcı, 2005). Anketler, sosyal bilimlerde gözlemleri standartlaştırmak üzere başvurulan araçlardan sadece biridir. Anketler, kaynak kişilerin okuryazar olmalarını gerektirir. Bu yüzden de anketler yazılı veri toplama aracı olarak da tanımlanmıştır (Sencer ve Sencer'den aktaran Balcı,2005).

Alanında uzman beş öğretim elemanı ile görüşülmüş ve bunun ışığında on yedi sorudan oluşan bir anket oluşturulmuştur. Anket soruları sekiz adet çoktan seçmeli, yedi adet açık uçlu, iki adet çok seçeneklidir. Sorular; tek doğru seçenek ve yanıt yazma şeklinde yanıtlanmıştır.

3.4.Uzman Görüşleri

Görüşleri alınan uzmanların ünvanı ve çalıştığı kurumlar aşağıda belirtilmiştir.

	Ünvan	Kurum
1. Öğretim elemanı	Doç. Dr.	Gazi Üniversitesi
2. Öğretim elemanı	Öğr. Gör. Dr.	Gazi Üniversitesi
3. Öğretim elemanı	Doç. Dr.	Ankara Üniversitesi
4. Öğretim elemanı	Prof. Dr.	Gazi Üniverstesi
5. Öğretim elemanı	Öğr. Gör. Dr.	Gazi Üniverstesi

Tablo 1. *Öğrencinin Ses Eğitimi Dersine Yönelik Ders Dışı Çalışma Yapma Gerekliliği İle İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri*

	1	2	3	4	5
Gerekli	X	X	X	X	X
Öğretmenin anlattığı şekilde	X	X			
Verilen ödevler doğrultusunda					X

Görüşleri alınan öğretim elemanlarının tamamı ses eğitimi dersine yönelik ders dışı çalışma yapmanın gerekli olduğunu belirtmiştir.

Tablo 2. *Öğretim Elemanlarının Ders Dışında Yapılan Çalışmanın Süresi Hakkındaki Görüşleri*

	1	2	3	4	5
Bireysel ses eğitimi dersi alan öğrenciler haftada birkaç gün çalışmalı		X			
Bireysel ses eğitimi dersi alan öğrenciler haftada iki gün çalışmalı	X				
Anadal ses eğitimi öğrencileri her gün çalışmalı	X	X			
Bireysel ses eğitimi- anadal öğrencileri (dallar arasında bir ayrım yapılmamıştır) her gün			X	X	X

Öğretim elemanları ders dışı yapılan çalışmaların süresini haftada birkaç gün, haftada iki gün ve her gün olarak belirtmiştir.

Tablo 3. *Öğrencilerin Rehbersiz Olarak Çalışması Hakkındaki Öğretim Elemanı Görüşleri*

	1	2	3	4	5
Notanın üzerine notlar aldırarak	X				
Okunuşlarını, nüanslarını notanın üzerine işaretleyerek	X				
Seslerini ısıtmaları		X			X
Nefes ve teknik çalışma			X	X	
Öğretmenle olan dersi kayıt altına alarak çalışma				X	
Eseri parçalara bölerek çalışma					X

Öğrencilerin rehbersiz olarak çalışması konusunda çeşitli notlar aldırarak, notanın üzerine işaretlemeler yaparak, nefes ve teknik çalışma, öğretmenle olan dersi kayıt altına alma, eseri parçalara bölerek çalışma gibi cevaplar vermişlerdir.

Tablo 4. *Ses Eğitimi Dersine Yönelik Yapılan Ders Dışı Çalışmaların İçeriğine Yönelik Görüşler*

	1	2	3	4	5
Eseri cümlelere bölerek çalışmalı	X				
Ses sınırını zorlamadan çalışmalı	X	X			
Doğru yaptığı Okunuşlarını, nüanslarını notanın üzerine işaretleyerek, ders dışında da egzersizlerini ona yönelik yapması			X		
Öğrencinin neye ihtiyacı varsa içeriği de ona göre olmalı				X	
Eser çalışmalarında bol bol dinlemeli					X
Öğretim elemanının örneklediği örneğe uygun çalışma	X				
Nefes egzersizleri yapmalı		X			

Öğretim elemanları ders dışı çalışmaların içeriğine yönelik olarak; eseri cümlelere bölmek, eser çalışmalarında çeşitli örnekler dinlemek, nota üzerinde işaretleme yapmak, ses sınırını fazla zorlamadan çalışmak, öğretim elemanının örneklediğine uygun olarak çalışmak cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 5. *Öğretim Elemanlarının Öğrencilerini Ders Dışı Çalışma Yapması Yönünde Teşvik Etme Durumları*

	1	2	3	4	5
Teşvik ediyorum	X	X	X	X	X

Öğretim elemanlarının tamamı öğrencilerini ders dışı çalışma yapması yönünde teşvik ettiğini belirtmiştir.

Tablo 6. *Öğrencilerin ders dışı çalışmalarını ağırlıklı olarak nasıl yaptıkları ile ilgili öğretim elemanı görüşleri*

	1	2	3	4	5
Derste anlatılan ve örneklendiği şekilde çalışılması	X	X			
Öğrencilerin birbirlerini dinleyerek çalışması			X		
Eser çıktıktan sonra analitik çalışma yaparak dinleme			X		
Eser başta olmak üzere solunum ağırlıklı artikülasyon çalışması				X	
Fazla eser vererek çalışmalarını sağlamak					X
Nefes çizelgeleriyle okuma ödevlerini takip ederek					X

Öğretim elemanları öğrencilerinin ders dışı çalışmalarını ağırlıklı olarak derste örneklendiği şekilde, öğrencilerin birbirini dinlemesi ile, eserin analitik çalışmasını yaparak dinleme, özellikle solunum ve artikülasyon çalışması ile, eser sayısını arttırarak çalışma isteği oluşturmaya çalışmak, çeşitli ödevler verip çalışmalarını takip etmek gibi cevaplar vermişlerdir.

Öğretim elemanlarının bu sorulara verdikleri cevaplar ışığında anket son halini almıştır.

3.5.Verilerin Analizi

Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla ile elde edilen veriler içerik ve betimsel analizlerle çözümlenmiştir. Elde edilen veriler, daha önceden belirlenen alt problemlere göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde ortaya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulmasın da araştırmacının yapacağı yorumların boyutları arasında yer alabilir. Betimsel analiz dört aşamadan oluşmaktadır. Bunlar; Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tamamlanması ve bulguların yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Anketle elde edilen veriler ise yüzde ve oran hesabı ile çözümlenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmada toplanan veriler doğrultusunda yöntem bölümünde belirtilen tekniklerle verilerin çözümlenmesi ile elde edilen bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Bulgular alt problemlerle ilişkilendirilerek oluşturulmuştur. İlk üç soru 83 kişi tarafından yanıtlanmıştır. Anketin ikinci sorusunda ders dışı çalışma yapmadıklarını belirten öğrenciler değerlendirme dışı tutulmuştur. Geriye kalan 43 kişinin (38 bireysel ses eğitimi, 5 ana çalgı) verdiği yanıtlardan bulgulara ulaşılmıştır.

4.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 7. *Ses Eğitimi Dersinin Kapsamına İlişkin Öğrenci Görüşler*

	f	%
Ses açma, eser çalışma	34	40,96
Derste çalışarak	9	10,84
Ders yapılmıyor	5	6,03
Yanıtsız	26	31,33
Diğer(Güzel, verimli, uygun v.b.)	9	10,84
TOPLAM	83	100

Anketten çıkan sonuca göre, öğrenciler çalışmalarında %40,96 oranında eser çalışması ve ses açmaya yer verdikleri görülürken, derste yapılan çalışmalarda teknik çalışmalara yer vermedikleri bulgusu ortaya çıkmıştır.

Bu soruya verilen beklenmeyen bir cevap ise %6,03 oranında öğrencilerin ders yapılmadığını belirtilmiş olması düşündürücüdür.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 8. *Bireysel Ses Eğitimi Ders Saati Süresine İlişkin Öğrenci Görüşleri*

	f	%
Evet	48	57,83
Kısmen	10	12,05
Hayır	25	30,12
TOPLAM	83	100

Programda belirtilen ve uygulanmakta olan bireysel ses eğitimi ve ana çalgı dersleri haftalık ders programında bir ders saati olarak yer almaktadır.

%57,83 orandaki çoğunluk bireysel ses eğitimi dersinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Bu ders, çalgı eğitimi ile benzer kabul edildiğinde ses eğitiminde bir saatlik sürenin çoğunluk öğrenci grubu tarafından yeterli bulunması, öğrencilerin yeterli bilgi birikimine sahip olmadıklarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Tablo 9. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Dersine Yönelik Ders Dışı Çalışma Yapma Durumlar*

	f	%
Evet	25	30,12
Kısmen	18	21,69
Hayır	40	48,19
TOPLAM	83	100

Öğrencilerin %48,19'u bireysel ses eğitimi dersine yönelik ders dışı çalışma yapmamakta olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunun dersin amacını tam olarak kavrayamadığı ve bireysel ses eğitimi dersinin de sık tekrarlarla elde edileceği bilincinin oluşmadığı söylenebilir.

Tablo 10. *Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersine Ne Sıklıkta Çalıştıklarına İlişkin Bulgular*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Her gün çalışanlar	7	18,42	-	0	7	16,28
Gün aşırı çalışanlar	10	26,32	3	60	13	30,23
Dersten bir gün önce çalışanlar	17	44,73	2	40	19	44,19
Diğer(Dersten bir saat önce)	4	10,53	-	-	4	9,30
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Bireysel ses eğitimi dersi alan öğrencilerin %55,26'sı bu derse haftada en fazla bir gün çalıştığını söylerken; öğrencilerin %18,42'ü her gün, %26,32'i ise gün aşırı çalışmaktadır.

Bireysel çalgı dersi alan öğrencilerin ise %60'ı gibi büyük bir çoğunluğu gün aşırı çalıştıklarını söylemektedir. Bunun yanında %40'lık kısmı dersten bir gün önce çalıştıklarını belirtmişlerdir. Öğrenme düzeyi, algılama, yetenek gibi bireysel farklılıklarla öğrencilerin bu süreyi yeterli hale getirdiği düşünülmektedir.

Tablo 11. *Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersine Ne Sıklıkta Çalıştıklarına İlişkin Bulgular*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
4-5 saat çalışanlar	2	5,26	-	0	2	4,65
2-3 saat çalışanlar	4	10,53	3	60	7	16,28
1 saat çalışanlar	27	71,05	2	40	29	67,44
Diğer(1 saatten az çalışanlar)	5	13,16	-	-	5	11,63
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Bireysel ses eğitimi dersi alan birinci ve ikinci sınıf lisans öğrencilerinin %71,05 i bu derse haftada en fazla bir saatini ayırdığını belirtmiştir. Öğrencilerden %15,79'lik bir kısmı ise bireysel ses eğitimi dersine haftada ortalama iki ile beş saat arası zaman ayırdıklarını söylemişlerdir. Öğrencilerin %80'den fazlası 1 saat çalışmayı yeterli bulduğu düşünülmektedir.

Bireysel çalgı öğrencilerinin tamamının haftada ortalama olarak 1-3 saat arası zaman ayırdıkları ortaya çıkmıştır. Bireysel çalgı dersi alan öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersi alan öğrencilere kıyasla daha çok çalışmaya ihtiyaç duyduğu düşünülmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 12. *Öğretim elemanınız ders dışında çalışmalarınızı nasıl yapmanız hususunda önerilerde bulunuyor mu? Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Öneride bulunuyor	18	47,37	2	40	20	46,51
Kısmen öneride bulunuyor	12	31,58	2	40	14	32,56
Öneride bulunmuyor	8	21,05	1	20	9	20,93
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Bireysel ses eğitimi dersi alan birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin %78,95'i öğrencilerinin yaptıkları ders dışındaki çalışmalarda öğretim elemanları çeşitli öneriler yaptığını söylerken %21,05'i ise öğretmenlerinin ders dışı çalışmalarında herhangi bir öneri veya uyarıda bulunmadıklarını belirtmiştir.

Bireysel çalgı öğrencilerinin %80'inin öğretmenleri tarafından ders dışı çalışmalarında onlara yardımcı olacak öneriler yaptığını ortaya çıkmıştır. %20'sine ise öğretmenlerinin ders dışı çalışmalarında önerilerde bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 13. *Öğrencilerin Ders Dışı Çalışmalarını Nelerin Etkilediğine İlişkin Bulgular*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Öğretmenimin teşviki	5	13,16	-	-	5	11,63
Kendimi geliştirmek istemem	3	7,89	3	60	6	13,95
Derse olan ilgim	11	28,95	2	40	13	30,23
Ses sağlığı durumum(grip, yorgunluk)	3	7,89		-	3	6,98
Diğer (Profesyonel ortamlarda çalışmak, çalışmak, eseri sevmek, bir şey olmuyor)	4	10,53		-	4	9,30
Yanıtsız	12	31,58			12	27,91
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Tabloya göre kendini geliştirmek, öğretmenin teşviki, derse olan ilgisi, sevgisi%49,55 oranında öğrencilerin ders dışı çalışmalarını olumlu etkileyen faktörler olarak çıkmıştır.%7,89'u ise ses sağlığı bozukluklarının çalışmalarını olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Bireysel çalgı öğrencilerinin %60'ı kendisini geliştirmek için çalıştığını söylerken, %40'ı derse olan ilgisinin çalışmalarını etkileyen faktör olduğunu söylemiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 14.*Ses Eğitimi Dersine Yönelik Çalışmalardan Hangilerini Yaptıklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Vücut ısıtma alıştırmaları	17	44,74	2	40	19	44,19
Nefes çalışması	28	73,68	4	80	32	62,79
Rezonans (Kapalı ağız) çalışması	22	57,89	5	100	27	62,79
Teknik çalışma(legato,staccato,marcato vb.)	22	57,89	5	100	27	62,79
Eser çalışması	34	89,47	5	100	39	90,70
Solfej çalışması	34	89,47	5	100	39	90,70
Stil çalışması	10	26,32	4	80	14	32,56

Öğrencilerden tamamına yakını ses eğitimi dersine yönelik yaptıkları çalışmalarda %90,70 oranında solfej ve eser çalışmasına yer verdiği görülmektedir. Ancak öğrencilerin sadece %32,56'sının eserin stil özelliklerine yer verdiği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin eser çalışmasını melodi ve söz şeklinde yalın halde yaptığı eserin yorumuna yönelik çalışmadığı görülmektedir.

%62,79'u ise bu çalışmalarda nefes alıştırmalarına ve rezonans çalışması ve teknik çalışmalara yer verdiklerini belirtmiştir.

Öğrencilerin %44,19'u ise vücut ısıtma alıştırmalarına da çalışmalarında yer verdiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin ses eğitimi dersine yönelik yaptıkları bu çalışmalarda temel ve teknik davranışlara yoğunlaşmak yerine eser ve solfej ağırlıklı bir çalışma yaptıkları söylenebilir.

Tablo 15. *Ders Dışında Çalışma Yapmalarının Ses Eğitimi Dersine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Evet	25	65,79	5	100	30	69,77
Kısmen	6	15,79		-	6	13,95
Hayır	7	18,42		-	7	16,28
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Öğrencilerin % 81,58'i ders dışı çalışma yaptığında öğretim elemanı ile yaptığı ders sırasında bu çalışmaların etkisini gördüğünü belirtmiştir.

%18,42'sinin ise ders dışı çalışmalarının derse bir katkısı olmadığını söylemiştir. Bu öğrencilerin ders dışı çalışmalarında rehbere ihtiyaç duyduğu düşünülmektedir.

Bu tabloda öğrencilerin yaptığı ders dışı çalışmaların derslerine tamamen olumlu katkı sağladığı ortaya çıkmıştır. Sınıf düzeyi arttıkça derse fayda sağladığı düşünülmektedir.

4.5.Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 16.*Vücut Isıtma Alıştırmaları Olarak Neleri Yaptıklarına İlişkin Öğrenci Dağılımları*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Esneme, açma/germe ve boyun, kol hareketleri	14	36,84	3	60	17	39,53
Ses açma egzersizleri	1	2,63		-	1	2,33
Zıplama, vücut esnetme	3	7,89		-	3	6,98
Koşma	1	2,63		-	1	2,33
Yapmıyorum	7	18,42		-	7	16,28
Yanıtsız	12	31,59	2	40	14	32,55
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Öğrencilerin %49,99'u ders dışı çalışmalarında vücut ısıtma hareketlerine farklı çalışma şekilleri ile olsa da yer vermektedir. Geri kalan %18,42 si ise çalışmalarında vücut ısıtma alıştırmaları yapmadıklarını söylemiştir. Lisans eğitimine yeni başlayan öğrencilerin olumlu bir gelişme sağlayabilmesi açısından tüm temel teknik davranışlara çalışmalarında yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ana çalgı öğrencilerinin çoğunluğu çalışmalarında vücut ısıtma alıştırmalarına yer vermektedir. Öğrenciler bu alıştırmaların ses eğitimindeki önemini bildikleri söylenebilir.

Tablo 17. *Nefes Alıştırmaları Olarak Neleri Yaptıklarına İlişkin Öğrenci Dağılımları*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Ses açma egzersizleri ve dudak hareketleri	19	50	5	100	24	55,81
Staccato- legato nefes çalışması	3	7,89	-	-	3	6,98
Derste yapılan egzersizler	7	18,42	-	-	7	16,28
Yapmıyorum	3	7,89	-	-	3	6,98
Yanıtsız	6	15,80	-	-	6	13,95
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Öğrencilerin %76,31'i nefes çalışmalarına yer vermektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu nefes çalışmasının ses eğitimindeki öneminin bilincinde olduğu düşünülmektedir. Başlangıç seviyesinde olan birinci ve ikinci sınıf öğrencileri için verilen bu cevaplar değerli görülmektedir. %7,89'u ise nefes alıştırması yapmadığını belirtmiştir.

Ana çalgı öğrencilerinin tamamı ders dışı çalışmalarında nefes çalışmasına yer verdiklerini söylemişlerdir. Verdikleri cevaba göre, nefesin ses eğitiminin ne kadar büyük bir bölümünü kapsadığının farkında oldukları ve buna göre çalıştıkları düşünülmektedir.

Tablo 18.*Öğrencilerin Ses Eğitimi Ders Dışı Çalışmalarında Kapalı Ağız Alıştırmalarına (Rezonans Çalışması) Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Çalışmanın başında (diyafram çalışmasının sonunda) yapanlar	8	21,05	5	100	13	30,23
Çalışmanın sonlarına doğru yapanlar	2	5,26		-	2	4,65
Yapmayanlar/Bilmeyenler	9	23,69		-	9	20,94
Diğer (ses açma sırasında, egzersiz, m hecesi ile)	8	21,05			8	18,60
Yanıtsız	11	28,95			11	25,58
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Öğrencilerin %23,69'u kapalı ağız çalışması yapmadığını belirtirken, %5,26'sı ise kapalı ağız çalışmalarını ders dışı çalışmanın sonlarında yaptığını söylemiştir. Bu çalışmaları dersin başında sesi doğru teknik ile söylemek için hazırlayan, sesin büyümesini sağlayan teknik gelişim için en temel çalışmalardandır. %28,95 kapalı ağız çalışmalarının çalışma sırasında ne zaman yapılması ve neden yapılması gerektiğini bilmediği görülmektedir.

Tabloya göre %21,05'i ders dışı çalışmanın başında yaptığı ve kapalı ağız egzersizinin önemini kavradığı düşünülmektedir.

Anket çalışmasından çıkan bulgulara göre, ana çalgı öğrencilerinin tamamı ders dışı çalışmalarında kapalı ağız alıştırmalarına yer verdikleri görülmektedir.

Tablo 19. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Ders Dışı Çalışmalarında Büyük, Oktavlı, Geniş Ses Alıştırmalarına Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Çalışmanın başında yer verenler	3	7,89	-	-	3	6,98
Çalışmanın ortasında yer verenler	2	5,26	-	-	2	4,65
Çalışmanın sonunda yer verenler	4	10,53	4	80	8	18,60
Yer vermeyenler	6	15,79	-	-	6	13,95
Diğer(Ses açarken, zor, sesimin aralığı küçük)	10	26,32	-	-	10	23,26
Yanıtsız	13	34,21	1	20	14	32,56
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Öğrencilerin %23,68'inin ders dışı çalışmalarının çeşitli zamanlarında büyük ses alıştırmalarına yer vermekte olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %10,53'ü bu alıştırmalara çalışmalarının sonlarında yer vermektedirler.

Öğrencilerin %23,68'i çalışmalarında belirli bir teknik düzey gerektiren büyük, oktavlı egzersizleri yapmadıklarını söylemiştir. Bu öğrencilerin büyük oktavlı egzersizlere teknik yetersizlikten kaynaklı olarak çalışmalarında yer vermedikleri düşünülmektedir.

Ana çalgı öğrencilerinin tamamına yakını teknik düzeyi yüksek olan bu alıştırmaları ders dışı çalışmalarının sonlarına doğru yaptıklarını belirtmiştir.

Tablo 20. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Ders Dışı Çalışmalarında Eser Çalışmalarına Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Solfejine çalışarak	37	97,37	5	100	42	97,67
Sözlerine çalışarak	34	89,47	5	100	39	90,70
Çeşitli örnekler dinleyerek çalışarak	33	86,84	5	100	38	88,37
Bölümler halinde çalışarak	30	78,95	5	100	35	81,40
Nota üzerine işaretlemeler yaparak	28	73,68	4	80	32	74,42
Zorlanılan bölümü tekrar ederek	31	81,58	4	80	35	81,40
Çalışmayı kayıt ederek	27	71,05	4	80	31	72,09

Öğrencilerin eser çalışması yaparken en fazla solfeje, sonrasında eserin sözlerine ağırlık verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu bu çalışmalarını çeşitli örnekler dinleyerek desteklerken, parçadan bütüne giden bir yöntem izleyip eseri bölümler halinde çalıştıklarını

söylemiştir. Notanın üzerine çeşitli işaretlemeler yapıp, çalışmayı kayıt altına aldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin eser çalışmasında detaylı bir çalışma yaptıkları söylenebilir.

Tablo 21. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Ders Dışı Çalışmalarında Stil Çalışmalarına Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Stil çalışması yapmayanlar	10	26,32	1	20	11	25,58
Derste yapılmadığı için bilmeyenler	-	-	-	-	-	-
Dönem araştırması yaparak ve dinleyerek stil çalışması yapanlar	-	-	3	60	3	6,98
Yanıtsız	28	73,68	1	20	29	67,44
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Öğrencilerin %26,32'si çalışmalarında stil çalışması yapmadığını belirtmiştir. %73,68 gibi büyük bir çoğunluğun ise bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Stil çalışmasının eser bilgisi ile birlikte ilerleyen bir kavram olduğu bilinmektedir.

Bireysel çalgı öğrencilerinin %20'si stil çalışması yapmazken, öğrencilerin %60 'ı araştırarak ve çeşitli örnekler dinleyerek yaptıklarını söylemişlerdir. Öğrencilerin eserin stil özelliklerine kendi çabaları ile çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 14'de Öğrencilerin Ses Eğitimi Ders Dışı Çalışmalarında Eser Çalışmalarına Yer Verme Durumları ile ilgili verilen kategorilerden en düşüğünün %71,05 oranında olması, öğrencilerin eser çalışmasını ayrıntılı bir şekilde yaptığını göstermektedir. Ancak Tablo 15'de eserin stiline yönelik çalışma yapmadıkları, hatta %73,68 'inin ise soruyu yanıtsız bıraktığı görülmektedir. Bu durum öğrencilerin eserin stilini nasıl çalışacaklarını bilmedikleri için soruyu yanıtsız bıraktıklarını düşündürmüştür.

Tablo 22. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Dersine Yönelik Kazandırılmak İstenen Davranışları Diğer Derslere Ne Sıklıkta Uyguladıklarına İlişkin Bulgular*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Hiç	2	5,26		-	2	4,65
Az	7	18,42		-	7	16,28
Bazen	19	50	2	40	21	48,84
Sık sık	7	18,42	1	20	8	18,60
Her zaman	3	7,90	2	40	5	11,63
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Ses eğitimi dersinin amacı kapsamında ses ve solunum organları, diyafram, diyafram nefesinin önemi, ses yolu ve maske, sese nitelik ve alan kazandıran seviyeye uygun temel teknik vokal çalışmalar gibi konular yer almaktadır.

Öğrencilerin %79,07'lik kısmı derste kazandırılmak istenilen bu davranışları diğer derslere uygulayabildiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 23. *Öğrencilerin Ses Eğitimi Dersine Yönelik Kazandırılmak İstenen Davranışları Günlük Hayata Ne Sıklıkta Uyguladıklarına İlişkin Bulgular*

	Lisans I-II		Lisans III-IV		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Hiç	2	5,26	-	-	2	4,65
Az	10	26,32	1	20	11	25,58
Bazen	18	47,37	1	20	19	44,19
Sık sık	6	15,79	3	60	9	20,93
Her zaman	2	5,26	-	-	2	4,65
TOPLAM	38	100	5	100	43	100

Öğrencilerin öğretilmek istenilen davranışları günlük hayatlarına yani konuşmalarına uygulaması dersin amacına ulaştığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitim Ana Bilim Dalı birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin zorunlu olarak aldığı bireysel ses eğitimi dersi ile üçüncü ve dördüncü sınıf bireysel çalgı dersi alan öğrencilerin bu derse yönelik yaptıkları ders dışı çalışmalarını incelemek amacı ile yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar ve bunlara yönelik öneriler yer almaktadır.

5.1 Sonuçlar

Elde edilen sonuçlara göre;

1. Öğrencilerin %40,96'sının ders dışı çalışmalarını ses açma ve eser ağırlıklı yaptığı, öğrencilerin %6,3'ünün öğretmenlerin ders yapmadığını için ders dışı çalışma yapmaya ihtiyaç duymadığı sonucu ortaya çıkmıştır.
2. Öğrencilerin bireysel ses eğitimi dersi süresini %69,88'inin yeterli bulduğu, %30,12'sinin ise yetersiz bulduğu sonucuna ulaşılmıştır.
3. Öğrencilerin %48,19'unun ses eğitimi dersine yönelik ders dışı çalışma yapmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.
4. Bireysel ses eğitimi dersi alan öğrencilerin %55,26'sının bu derse haftada en fazla bir gün çalıştığı sonucuna ulaşılmıştır.
5. Bireysel ses eğitimi ve bireysel çalgı dersi alan öğrencilerin %79,07'sinin bu derse haftada en fazla bir saatini ayırdığı sonucu ortaya çıkmıştır.
6. Öğrencilerin %20,93'üne yaptıkları ders dışındaki çalışmalarda öğretim elemanlarının herhangi bir öneri veya uyarıda bulunmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

7. Öğrencileri yanıtlarından, %30,23'ü derse olan ilgim, %13,95'i kendini geliştirmek istemem, %11,63'ü öğretmenimin teşviki, %6,98'i ses sağlığı durumum gibi faktörlerin ders dışı çalışmalara etki ettiği sonucu çıkmıştır.
8. Öğrencilerin en az %32,56'sı ders dışı çalışmalarında stil çalışmasına yer verirken, en çok %90,70 oranında eser ve solfej çalışmasına yer verdiği sonucu ortaya çıkmıştır.
9. Öğrenci yanıtlarından çıkan sonuca göre öğrencilerin % 81,58'inde ders dışı çalışmaların öğretim elemanı ile yapılan derse olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
10. Öğrencilerin %51,17'sinin ders dışı çalışmalarında vücut ısıtma hareketlerine (esneme, açma-germe hareketleri, koşma,zıplama, vücut esnetme) yer verdiği, öğrencilerin %16,28'ininise vücut ısıtma hareketlerini yapmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
11. Öğrencilerin %79,07'si nefes alıştırmalarına (ses açma egzersizleri ve dudak hareketleri, staccato- legato nefes çalışması, derste yapılan egzersizler) yer verdiği, %6,98'i bu çalışmaları hiç yapmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
12. Öğrencilerin %53,48'i kapalı ağız çalışmasına ders dışı çalışmalarında yer verdiği, %20,94'ünün bu çalışmaları hiç yapmadığı ortaya çıkmıştır.
13. Öğrencilerin %53,49'unun ders dışı çalışmalarında büyük, oktavlı, geniş ses alıştırmalarına yer verdiği, %13,95'inin yer vermediği sonucuna ulaşılmıştır.
14. Öğrencilerin ses eğitimi ders dışı çalışmalarında eser çalışmalarını%97,67'si eserin solfejine, %90,70'i sözlerine, %88,37 çeşitli örnekler dinleyerek, %81,40 bölümler halinde, %74,42'si nota üzerine işaretlemeler yaparak, %81,40'ı zorlanılan bölümü tekrar ederek,%72,09' u kayıt altına alarak çalıştığı sonucuna ulaşılmıştır.
15. Öğrencilerin %6,98'inin eserin stiline yönelik dinleyerek ve araştırarak çalışma yaparken, %25,58'inin ders dışı çalışmalarında eserin stiline yönelik çalışma yapmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.
16. Öğrencilerin ses eğitimi dersine yönelik kazandırılmak istenen davranışları diğer derslere %79,07'sinin uygulayabildikleri, %20,93'ünün ise az veya hiç uygulayamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.
17. Öğrencilerin ses eğitimi dersine yönelik kazandırılmak istenen davranışları günlük hayata %69,77'si uygulayabiliyorken, %30,23'ü az veya hiç uygulayamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

5.2.Öneriler

Araştırma sonuçlarına uygun olarak;

- Araştırma bulguları doğrultusunda öğretim elemanlarının ders yapmamalarının nedenleri araştırılmalıdır.
- Öğretim elemanlarının ders dışı çalışmaların içeriğiyle ilgili öğrencilere derste daha çok bilgilendirme yapmaları,
- Öğrencilerin ders dışı çalışmaları öğretim elemanları tarafından aralıklarla denetlenmesinin başarıya olan ilişkisinin araştırılması,
- Eğitim fakültelerinde de konservatuvarların şan bölümlerinde olduğu gibi ses sağlığı ile ilgili derslerin konulması,
- Ders dışı çalışmayı teşvik edici aktiviteler (konser, çalıştay vb.) düzenlenmesi,
- Ders dışı çalışmalarda öğrencilerin temel ve teknik davranışlara (vücut ısıtma, nefes, kapalı ağız, geniş ses alıştırmaları) daha çok zaman ayırmaları,
- Ses eğitimi ders içeriğine eserin yorumlanmasına yönelik daha çok zaman ayrılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Artut, K. (2018). *Sanat eğitimi* Ankara: Anı.

Akbulut, E. (2013). Eğitim fakültesi müzik eğitimi ana bilim dalı "bireysel çalgı" dersi hedeflerinin gerçekleşme düzeylerine ilişkin 3. Ve 4. Sınıf öğrencilerinin görüşleri açısından bir değerlendirme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 21(1) 57-68.

Babacan, E. (2014). Aday müzik öğretmenlerinin piyano eğitimi sürecindeki bireysel çalışma yöntemlerinin değerlendirilmesi.*Sanat Eğitimi Dergisi,2*(1) 1-16.

Balcı, A. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem teknik ve ilkeler*. İstanbul: Paradigma Akademi.

Binbaşıoğlu, C. (1995). *Eğitim psikolojisi.* Ankara: Gül.

Büyükkayıkçı, G. E. (2004). *Türkiye'deki eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dalları yaylı çalgı öğrencilerinin günlük bireysel çalışma yöntemleri* .(Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Çevik, S. (1994) Ses eğitimi temel ilkeleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*(Musiki Muallim Mektebi'nin Kuruluşunun 70. yılı Özel Sayısı), 109-117.

Çevik, S. (2015) *Koro eğitimi ve yönetimi.* Ankara: Müzik eğitimi yayınları.

Çimen, G. (1994). Piyano eğitiminde bireysel çalışma süreci. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*(Musiki Muallim Mektebi'nin Kuruluşunun 70. yılı Özel Sayısı), 137-142.

Ercan,N. (2006). 'Piyano eğitiminde alıştırma yapmanın önemi ve bazı öneriler' *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 7*(12), 104-108.

Gladwell, M. (2018). *Çizginin dışındakiler* (Çev. A. Özer) İstanbul: Mediacat.

Guyton ve Hall,(2016). *Tıbbi fizyoloji*, (Çev. L. Çakar) Ankara: Güneş tıp.

Gökbudak, Z., S. (2003). Etkili bir piyano eğitimi ve öğretimi için ailenin rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* Sayı:9, 559-574.

Kaptan, S. (1989) *Bilimsel araştırma gözlem ve teknikleri,* Ankara: Tek ışık A.Ş.

Ömür, M. (2001). *Sesin peşinde.* İstanbul: Pan.

Pirgon, Y. (2013). Piyano eğitiminde günlük çalışma yapmanın öğrenci başarısı üzerine etkisi *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2*(3), 41-49.

Sabar, G. (2008). *Sesimiz eğitimi ve korunması*. İstanbul: Pan.

Şendurur, Y. (2001) . Keman eğitimi dersine etkili hazırlanma süreci.*Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(2) 161-168.

Töreyin, A. M. (2015). *Ses eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yöntemler.* İstanbul: Evrensel.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar- ilkeler- yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum.* Ankara: Evrensel müzikevi.

Yıldırım A,&Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerden nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Zeren A. (2010). *Müzik fiziği.* İstanbul: Pan.

EKLER

EK-1 ANKET VE GÖRÜŞME UYGULAMAYA İLİŞKİN İZİN

EK-2 ANKET FORMU

EK-3 GÖRÜŞME FORMU

EK-1 ANKET VE GÖRÜŞME UYGULAMAYA İLİŞKİN İZİN

Evrak Tarih ve Sayısı: 26/10/2017-E.152729

BEAC5VKEU

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığı

Sayı : 96000795-044-
Konu : Anketler (Pelin ARICA)

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25/10/2017 tarihli ve 89377925-044- 151907 sayılı yazı.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Pelin ARICA, Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN'in danışmanlığında yürüttüğü "Bireysel Ses Eğitimi Derslerine Yönelik Öğrencilerin Yaptığı Ders Dışı Çalışmalarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasını Anabilim Dalımız öğrencilerine anket uygulama isteği eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmamak kaydıyla uygun bulunmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Aytekin ALBUZ
Anabilim Dalı Başkanı

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü 06500
Teknikokullar/ANKARA
Tel:202 2476 Faks:213 17 88
e-Posta :gef@gazi.edu.tr İnternet Adresi :http://gef-guzelsanatlar.gazi.edu.tr/

Bilgi için :Nergiz HOLAT
Anabilim Dalı Sekreteri
Telefon No:0312 202 8400

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-2 GÖRÜŞME FORMU

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana bilim dalı Müzik Öğretmenliği bilim dalında yüksek lisans öğrencisiyim. "Bireysel ses eğitimi dersine yönelik ders dışı çalışmaların incelenmesi" konulu tezim için görüş ve düşüncelerinize ihtiyaç duymaktayım. Bu amaçla hazırlamış olduğum 6 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formuna zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Pelin ARICA ÖZBEY

1. Öğrencinin ses eğitimi dersine yönelik ders dışı çalışma yapması konusunda ne düşünüyorsunuz? Gerekli buluyor musunuz?

2. Ders dışındaki yapılan çalışmanın süresi sizce ne kadar olmalıdır?

3. Öğrenci rehbersiz (öğretmen olmadan) nasıl çalışmalıdır?

4. Ses eğitimi dersine yönelik yapılan ders dışı çalışmaların içeriği nasıl olmalıdır?

5. Öğrencilerinizi ders dışı çalışma yapması yönünde teşvik ediyor musunuz?

6. Öğrencileriniz ders dışı çalışmalarını ağırlıklı olarak nasıl yapmaktadırlar?

EK-3 ANKET FORMU

ANKET

BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSLERİNE YÖNELİK ÖĞRENCİLERİN YAPTIĞI DERS DIŞI ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Bu anket Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Müzik Eğitimi Ana bilim Dalında yapılmakta olan ‘’BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSLERİNE YÖNELİK ÖĞRENCİLERİN YAPTIĞI DERS DIŞI ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ’’ adlı yüksek lisans tezine veri toplamak için hazırlanmıştır.

Anket 20 sorudan oluşmakta olup, kişisel bilgilerinize ihtiyaç duyulmamaktadır. Ankete ayırdığınız zaman ve ilgi için teşekkür ederim.

Pelin ARICA ÖZBEY

1) Programda belirtilen ve uygulanmakta olan bireysel ses eğitimi ders saati süresi sizce yeterli midir?

Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır ☐

2) Ses eğitimi dersine yönelik ders dışında çalışma yapmakta mısınız?(Cevabınız evet/kısmen ise kalan soruları cevaplayınız. Cevabınız hayır ise yalnızca üçüncü soruyu cevaplayınız)

Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır ☐

3) Derslerinizde çalışmalarınızı nasıl yürütmektesiniz?
.....
.....

4) Öğretmeniniz ders dışı çalışmalarınızda önerilerde bulunuyor mu?

Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır ☐

5) Ses eğitimi dersine yönelik ders dışında çalışma yaptığınızda ders sırasında bir fark görüyor musunuz?

Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır ☐

6) Bireysel ses eğitimi dersine ne sıklıkta çalışıyorsunuz?

Her gün ☐ Gün aşırı ☐ Dersten bir gün önce ☐

Diğer.....

7) Bireysel ses eğitimi dersine haftada ortalama kaç saat çalışıyorsunuz?

1 saat ☐ 2-3 saat ☐ 4-5 saat ☐

Diğer.....

8) Bireysel ses eğitimi dersine yönelik yaptığınız ders dışı çalışmalarınıza neler etki etmektedir? (Derse olan ilginiz, ders programının yoğunluğu, öğretmenin isteği, teşviki, baskısı ve bunların dışında)

……
……

9) Ses eğitimi dersine yönelik aşağıdaki çalışmalardan hangilerini yapmaktasınız? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Vücut ısıtma alıştırmaları ☐

Nefes çalışmaları ☐

Rezonans (kapalı ağız) çalışmaları ☐

Teknik çalışmalar(legato,staccato, marcatovb) ☐

Eser çalışması ☐

Solfej çalışması ☐

Stil çalışması ☐

Diğer……

11. soruda işaretlediğiniz ders dışında yapmakta olduğunuz teknik çalışmalarla ilgili olarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

10) Vücut ısıtma alıştırmaları olarak neler yapmaktasınız?
……
……

11) Nefes çalışmaları olarak neler yapmaktasınız?
……
……

12) Kapalı ağız çalışmasını çalışmanın hangi evresinde nasıl yapmaktasınız?
……
……

13) Büyük, oktavlı, geniş ses alıştırmalarını çalışmanın hangi evresinde ve nasıl yapmaktasınız?
……
……

14) Eser çalışmasını yaparken aşağıdaki seçeneklerden hangilerini ve hangi sırayla yapmaktasınız?

Eserin solfejine çalışmak ☐

Eserin sözlerine çalışmak ☐

Eseri, çeşitli örnekler dinleyerek çalışmak ☐

Eseri bölümler halinde çalışmak ☐

Nota üzerine çeşitli işaretlemeler yaparak çalışmak ☐

Zorlanılan bölümü sürekli tekrar ederek çalışmak ☐

Çalışmayı kayıt altına alıp dinlemek ☐

Diğer……

15) Stil çalışmasını nasıl yapmaktasınız?
……
……

16) Ses eğitimi dersine yönelik kazandırılmak istenilen davranışları diğer derslerinizde uygulayabiliyor musunuz? (Koro dersi, solfej dersi ve bunların dışında)

Hiç ☐ Az ☐ Bazen ☐ Çok ☐ Her zaman ☐

17) Ses eğitimi dersine yönelik kazandırılmak istenilen davranışları günlük hayatınızda uygulayabiliyor musunuz?

Hiç ☐ Az ☐ Bazen ☐ Çok ☐ Her zaman ☐

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...